

09/2022

Eläketurvakeskuksen raportteja

Tiivistelmä

Peter Lindström

Miten ruotsalaiset sijoittavat eläkevaransa?

Havaintoja Ruotsin rahastoeläkejärjestelmästä

Ruotsin rahastoeläkejärjestelmä on eurooppalaisessa vertailussa hyvin tuottava ja nopeasti kasvava eläkepääoma, jonka merkitys ruotsalaisten eläkkeensaajien toimeentulolle tulee lähivuosikymmeninä korostumaan.

Rahastoeläke perustuu eläkemaksuihin ja sijoitustuottoihin, jotka kertyvät yksilöllisille eläketileille. Eläkesäästäjä kantaa itse kaikki sijoitusriskit. Rahastojen vuosittainen tuottokehitys vaikuttaa suoraan sekä eläkesäästöihin että eläke-etuuteen. Rahastoeläkkeelle ei taata mitään vähimmäistuottoa eikä vähimmäismäärää. Sillä ei ole myöskään inflaatio suojaa.

Ruotsin rahastoeläkejärjestelmän tuotto on ollut pitkällä aikavälillä hyvä. Järjestelmän pääomapainotettu vuosituotto 2000–2021 on 8,8 prosenttia ja reaalityttö 7,5 prosenttia. Suurimman ja suosituimman, nykymuodossaan vuodesta 2010 toimineen valtiollisen AP7 SÅFA -rahaston keskimääräinen sijoitustuotto 2010–2021 on ollut 15 prosenttia vuodessa. Hyvän sijoitustuoton takana on ollut muun muassa AP7:n keskittyminen globaaliin ja passiiviseen indeksisijoittamiseen. Tuottoa ovat edistäneet myös sijoituslainan käyttäminen ja edulliset kustannukset.

Ruotsin hallituksen mukaan rahastoeläkkeen tavoitteena on ollut parantaa Ruotsin eläkejärjestelmän sijoitustuottoja ja hajauttaa riskejä pääomamarkkinoille. Rahastoeläkejärjestelmän taustalla on oletus kansalaisesta valistuneena kuluttajana, joka osaa ja haluaa tehdä päätöksiä eläkevarojensa sijoittamiseksi. Ruotsalaisten finanssiosaaminen on useilla mittareilla kehittyneiden maiden kärkeä, mutta tutkimustietojen perusteella rahastoeläkejärjestelmä on kansalaisille liian monimutkainen. Tutkimuskirjallisuuden ja tilastojen perusteella vaikuttaa siltä, että keskivertoeläkesäästäjää rahastoeläke ei juurikaan kiinnosta. Myöskään riskienhallinta ei herätä eläkesäästäjässä suurempaa kiinnostusta. Vaikka järjestelmässä on satoja rahastoja, valtaosa eläkesäästäjistä pysyttelee valtiollisen oletusrahaston asiakkaana. Toisaalta oletusrahasto on ollut tuotoltaan parempi kuin yksityiset rahastot keskimäärin.

Ruotsin rahastoeläkejärjestelmää ravisteli 2010-luvun puolivälin jälkeen rikosten sarja, joka heikensi kansalaisten luottamusta eläketurvaan. Ruotsin hallitus esitti vuosien neuvotteluiden jälkeen joulukuussa 2021 lakipaketin järjestelmän uudistamiseksi. Uudistuksen myötä rahastojen sääntelyä ja valvontaa tiukennetaan. Samalla rahastojen valinta-arkkitehtuuria muutetaan ja valtiollisen AP7 Söfa -rahaston asemaa vahvistetaan. Uuden valinta-arkkitehtuurin perusteella voidaan pitää mahdollisena, että yksityisten rahastojen asema järjestelmässä heikkenee ja niiden rooli nousee tulevaisuudessa uudelleentarkasteluun.

Taulukko T.1.

Keskeisiä lukuja Ruotsin rahastoeläkejärjestelmästä vuonna 2021.

Kattavuus	Kaikki ansiotyötä tekevät. Järjestelmän piirissä 7,9 milj. henkilöä, joista eläkkeensaajia 1,7 milj.
Eläkemaksut	2,5 prosenttiyksikköä työeläkemaksusta. Rahastoeläkesäästöön voi maksaa enintään 12 000 kruunua vuodessa.*
Maksutulot	47 mrd. kruunua.
Maksetut eläke-etuudet	16 mrd. kruunua.
Rahastoitu pääoma	2 061 mrd. kruunua, noin 40 % suhteessa BKT:een.
Tuottokehitys	Keskimääräinen pääomapainotettu** tuotto 8,8 prosenttia vuodessa vuosina 2000–2021. Reaalituotto 7,5 prosenttia.
Eläke-etuus, brutto	Maksussa olevat rahastoeläkkeet keskimäärin 861 kruunua kuukaudessa. Vuonna 2022 maksuun tulleet uudet rahastoeläkkeet keskimäärin 2 200 kruunua kuukaudessa.
Hallintokulut ja palkkiot	3,7 mrd. kruunua.

Lähde: Orange rapport 2021.

* Lakisääteinen työeläkemaksu on 18,5 % palkasta. Katso enimmäissummasta Pensionsmyndigheten (2021d).

** Pääomapainotettu tuotto huomioi järjestelmään eri aikoina kertyneen varallisuuden määrän.

**Miten ruotsalaiset sijoittavat eläkevaransa?
Havaintoja Ruotsin rahastoeläkejärjestelmästä**
Eläketurvakeskuksen raportteja 09/2022

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-353-0>

www.julkari.fi > [Eläketurvakeskus](#) > [Julkaisut](#)

ISBN 978-951-691-353-0 (PDF)

ISSN 1798-7482 (verkkojulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puhelin 029 41120
Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Telefon 029 41120
Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 Eläketurvakeskus
Finland
Phone +358 29 41120
Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi

> julkaisut